

Bekendheid gemeentelijke politiek

Maart 2011

Uitgave : Eenheid Strategische Ontwikkeling
Naam : Jaap Barink
Telefoonnummer : (0570) 693369
Mail : j.barink@deventer.nl

Inleiding

Op verzoek van de griffie van de gemeente Deventer heeft team Kennis en Verkenning in maart 2011 voor de vijfde keer een peiling onder de Deventer bevolking gehouden naar de bekendheid van de gemeentelijke politiek (gemeenteraad en politieke markt). Er zijn aan 270 bewoners vragen over dit onderwerp gesteld, voorafgegaan door vragen over de betrokkenheid van Deventenaren bij de gemeente Deventer als woonplaats, de interesse in zaken die zich in de eigen buurt afspelen en de interesse in landelijke en lokale politiek. Deze peiling is uitgevoerd in de vorm van een telefonische enquête onder een willekeurige selectie van bewoners van 18 jaar en ouder.

In ieder enquêteonderzoek op basis van een steekproef moet rekening worden gehouden met afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid. Deze afwijking wordt nauwkeurigheidsmarge of steekproefmarge genoemd. Met het aantal van 270 respondenten kent dit onderzoek een betrouwbaarheid van 95% en een nauwkeurigheidsmarge van maximaal 5,95%. Naarmate het antwoordpercentage op een vraag dichterbij de 50% ligt, des te groter de marge. En naarmate het percentage groter of kleiner wordt, wordt de marge kleiner. De betrouwbaarheid van 95% betekent dat als het onderzoek 100 keer zou worden herhaald, het met zekerheid 95 keer hetzelfde resultaat zou opleveren. Ter illustratie van de werking van de nauwkeurigheidsmarge volgen hier twee voorbeelden:

- In de peiling van maart 2011 zei 48% van de respondenten (zeer) geïnteresseerd te zijn in onderwerpen die te maken hebben met de Deventer politiek. In werkelijkheid ligt dat aandeel bij een betrouwbaarheidsniveau van 95% tussen 42,1 en 53,9%;*
- De naamsbekendheid van de Politieke Markt Deventer was maart 2011 32%. In werkelijkheid ligt dat aandeel bij een betrouwbaarheidsniveau van 95% tussen 26,5 en 37,5%.*

In deze notitie worden de resultaten van de peiling in maart 2011 vergeleken met de resultaten van de eerste meting in 2006 en de tussenmeting in 2009.

Betrokkenheid en interesse

De eerste vraag die de bewoners in het onderzoek is gesteld, is in hoeverre ze zich betrokken voelen bij de gemeente Deventer als woonplaats. Tabel 1 laat zien dat die betrokkenheid licht is gedaald van 62% in 2006 naar 57% in 2011 (50% in 2009). Het aandeel (helemaal) niet betrokkenen is stabiel gebleven met respectievelijk veertien en twaalf procent, de peiling in 2009 laat hier met 33% een uitschieter zien ten koste van de neutrale antwoordmogelijkheid.

Tabel 1 Betrokkenheid van inwoners bij de gemeente Deventer als woonplaats

	2006	2009	2011
zeer betrokken	14%	13%	14%
betrokken	48%	37%	43%
neutraal	24%	18%	31%
niet betrokken	13%	23%	9%
helemaal niet betrokken	1%	10%	3%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

De interesse onder inwoners voor zaken die zich in de eigen buurt afspelen, wijkt in de laatstgehouden peiling niet noemenswaardig af van de nulmeting. Bijna zeventig procent van de inwoners antwoordde in beide peilingen geïnteresseerd tot zeer geïnteresseerd te zijn, zo blijkt uit tabel 2. Bij de tussenmeting in 2009 toonde 74% interesse voor zaken in de eigen buurt.

Tabel 2 Interesse onder inwoners voor zaken in de eigen buurt

	2006	2009	2011
zeer geïnteresseerd	16%	16%	16%
geïnteresseerd	53%	58%	52%
neutraal	19%	11%	23%
niet geïnteresseerd	12%	11%	9%
helemaal geïnteresseerd	1%	4%	1%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Van de respondenten in de laatstgehouden peiling antwoordde 82% bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen te hebben gestemd. In 2006 betrof dit 74% van de respondenten, in 2009 66 procent. De daadwerkelijke opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2004 en 2010 was respectievelijk 44 en 55%. Hieruit kan worden afgeleid dat niet-stemmers in de peilingen ondervertegenwoordigd waren. Dit kan in de peilingen een positiever beeld over betrokkenheid bij en bekendheid van de gemeentelijke politiek dan in werkelijkheid tot gevolg hebben.

Tabel 3 Heeft bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen gestemd

	2006	2009	2011
ja	74%	66%	82%
nee	22%	31%	18%
weet niet meer/wil niet zeggen	4%	2%	0%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

De tabellen 4 en 5 laten zien hoe groot de interesse onder Deventenaren is voor onderwerpen uit de landelijke en de lokale politiek. In 2011 antwoordde zestig procent van de respondenten (zeer) geïnteresseerd te zijn in onderwerpen die te maken hebben met de landelijke politiek. In 2006 en 2009 was dit rond de vijftig procent. De belangstelling voor de lokale politiek laat in alle drie de peilingen eenzelfde beeld zien: de helft van de bewoners is hierin (zeer) geïnteresseerd, ongeveer dertig procent (helemaal) niet.

Tabel 4 Interesse inwoners voor onderwerpen uit de landelijke politiek

	2006	2009	2011
zeer geïnteresseerd	13%	9%	13%
geïnteresseerd	39%	40%	47%
neutraal	21%	19%	20%
niet geïnteresseerd	22%	21%	16%
helemaal geïnteresseerd	5%	11%	4%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Tabel 5 Interesse inwoners voor onderwerpen uit de Deventer politiek

	2006	2009	2011
zeer geïnteresseerd	8%	7%	8%
geïnteresseerd	42%	41%	40%
neutraal	22%	19%	24%
niet geïnteresseerd	23%	24%	24%
helemaal geïnteresseerd	6%	9%	4%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Hoe volgt de Deventer bevolking de lokale politiek? Dat was met aandelen tussen 53 en 63% in de drie peilingen voornamelijk via de Stentor, op ruime afstand gevolgd door de Deventer Nu. Opvallend is de afgenomen betekenis van andere huis-aan-huisbladen en RTV Oost. Het ge-

bruik van DTV en de website van de gemeente Deventer is in vergelijking met de nulmeting constant gebleven (laatstgenoemde na een lichte toename in 2009).

Tabel 6 Manieren waarop inwoners de Deventer politiek volgen (meer antwoorden)

	2006	2009	2011
helemaal niet	22%	17%	15%
de Stentor	60%	53%	63%
Deventer Nu/Deventer Post	37%	22%	25%
ander huis-aan-huis-blad	24%	4%	10%
Deventer Televisie	19%	21%	19%
TV Oost/Radio Oost	13%	6%	8%
website gemeente Deventer	6%	14%	8%
anders	8%	5%	3%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Bekendheid raad

De bekendheid van de raad van de gemeente Deventer kun je meten door de bewoners te vragen welke fracties ze bij naam kunnen noemen. Uit tabel 7 blijkt dat het aandeel bewoners dat geen enkele partij kan noemen is gedaald van 34% in 2006 naar 31% in 2009 en 26% in 2011.

Tabel 7 Partijen in de gemeenteraad door bewoners bij naam genoemd

	2006	2009	2011
weet geen partij te noemen	34%	31%	26%
PvdA	61%	62%	65%
VVD	32%	32%	46%
CDA	41%	45%	42%
D66	11%	22%	34%
ADB	25%	29%	27%
Groen Links	19%	20%	22%
SP	16%	14%	18%
APB	9%	8%	16%
ChristenUnie	4%	6%	12%
Trots op Nederland	.	.	2%
fractie Lutje Hulsik	.	1%	.
andere partij genoemd	0%	0%	1%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Het andere uiterste, alle fracties in de raad kunnen benoemen, was in 2006 aan drie respondenten voorbehouden, in 2009 en 2011 aan één respondent. Verder waren er bij de laatste peiling nog twee respondenten die negen van de tien raadsfracties bij naam konden noemen en twee die er acht konden benoemen. De bekendheid van de PvdA als raadsfractie is alle peilingen het grootst, gevolgd door VVD en CDA. De grootste stijgers qua bekendheid zijn D66 (van 11 naar 34%) en VVD (van 32 naar 46%). Geen van de partijen is in bekendheid gedaald.

De bekendheid van de gemeenteraad kan ook worden afgemeten aan het kunnen benoemen van raadsleden. De antwoorden op deze vraag zijn verwerkt in tabel 8 (niet gevraagd in 2009). Wist in 2006 nog 83% van de ondervraagden van geen enkel raadslid de naam te kunnen noemen, is 2011 is dit gedaald naar 62%. Veruit de bekendste raadsleden zijn in 2011 Bep Spa (16 keer genoemd) en Bram Emens (13 keer). In totaal 54 keer werd ook de naam van de burgemeester of van één van de wethouders genoemd.

Tabel 8 Raadsleden waarvan bewoners de naam kunnen noemen

	2006	2011
weet geen naam te noemen	83%	62%
weet één of meer raadsleden te noemen	17%	38%
genoemde naam in 2011	aantal keren genoemd (abs. aantal respondenten)	
Arslan, Orhan (GL)		0
Breuker, Jacques (Trots op Nederland)		0
Brink, Erik van (SP)		1
Bulte-Herrebrugh, Tineke van (GL)		4
Elferink, Marcel (APB)		7
Eltink, Hennie (VVD)		0
Emens, Bram (ADB)		13
Geest, Rob de (PvdA)		0
Goejer, Jurgen (PvdA)		1
Grijsen, Liesbeth (APB)		6
Harselaar-Timmer, Janine van (ADB)		2
Hunger, Carmen (VVD)		0
Jellema, Hans (PvdA)		3
Jong, Wim de (CU)		6
Kemperman, Patrick (PvdA)		0
Kleine Schaars, Bert (ADB)		2
Lamberts-Grotenhuis, Jannie (CDA)		4
Ledeboer, Daaf (VVD)		2
Mik, Elske van der (CDA)		1
Noor, Bas (D66)		0
Oggel, Jan (CDA)		4
Pannekoek, Ankie (D66)		0
Poppens, Tjapko (VVD)		3
Rietman, Harold (D66)		0
Scharp, Henk (VVD)		3
Schmidt-Versteeg, Kitty (SP)		0
Sonneveld, Patrick, (D66)		1
Spa, Bep (PvdA)		16
Stegink, Erik (ADB)		4
Stijns, Vincent (PvdA)		0
Tilburg, Mirjam van (D66)		0
Tomrik-Kisi, Güliz (GL)		0
Verhaar, Carlo (GL)		3
Viveen-van den Bosch, Mieke (D66)		3
Yazici, Mahmut (DCA)		1
Yildrim, Cetin (PvdA)		0
Zandstra, Keijl (APB)		2
naam van burgemeester of wethouder(s)		54
andere naam genoemd		5
<i>Bron: bewonerspeilingen 2006 en 2011 team Kennis en Verkenning</i>		

Bereikbaarheid gemeentelijke politiek

Naast de bekendheid van de raad zijn in de peilingen ook twee vragen gesteld over de bereikbaarheid van de gemeentelijke politiek. Vindt de Deventer burger het nodig om een gemeenteraadslid te kunnen bereiken, aan te kunnen spreken? Tabel 9 laat zien dat hier door de inwoners van Deventer in 2011 net zoveel gewicht aan wordt toegekend als in 2006: 57% vindt dit nodig. Opvallend is dat bij de peiling in 2009 tweederde van de respondenten dit belangrijk vond.

Tabel 9 Noodzaak om als burger een gemeenteraadslid te kunnen bereiken/aan te kunnen spreken

	2006	2009	2011
ja	56%	66%	57%
nee	37%	28%	38%
weet niet	7%	6%	5%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

De tweede vraag in dit onderdeel van de vragenlijst luidde: Hoe moeilijk of makkelijk is het volgens u om contact te maken met een gemeenteraadslid? Tabel 10 laat op deze vraag een verbeterde perceptie zien. In 2006 noemde nog 26% dit (zeer) moeilijk en 32% (zeer) makkelijk, in 2009 gevolgd door respectievelijk 23% en 32% en in 2011 door 17% en 38%. De overige respondenten gaven een neutraal antwoord (niet moeilijk/niet makkelijk) of wisten het niet.

Tabel 10 Perceptie contact maken met een Deventer gemeenteraadslid

	2006	2009	2011
zeer moeilijk	6%	3%	1%
moeilijk	20%	20%	16%
neutraal	7%	12%	21%
makkelijk	26%	30%	33%
zeer makkelijk	6%	2%	5%
weet niet	35%	33%	24%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Bekendheid politieke markt

De politieke markt komt sinds 1 september 2005 elke twee weken bijeen. Tabel 11 laat zien dat de naamsbekendheid van de politieke markt in 2009 in vergelijking met de nulmeting is toegenomen en daarna is gestabiliseerd. Telde de peiling in 2006 21% respondenten wie de naam politieke markt iets zei, eind 2009 was dit 35% en in maart 2011 32%.

Tabel 11 Aandeel inwoners wie de naam 'politieke markt' iets zegt

	2006	2009	2011
ja	21%	35%	32%
nee	77%	63%	66%
weet niet	2%	2%	2%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Aan de respondenten die bekend waren met de naam politieke markt, is de vervolgvraag gesteld of ze weten wat de politieke markt inhoudt. Dit aandeel is fors gestegen, van 36% in 2006 via 42% in 2009 naar 59% in 2011. Combineren we de informatie in de tabellen 11 en 12, dan was in 2006 zeven procent van de respondenten bekend met de naam politieke markt en zei te weten wat de markt inhoudt, eind 2009 veertien procent en afgelopen maart negentien procent.

Tabel 12 Aandeel inwoners dat weet wat de politieke markt inhoudt (van de respondenten die de naam politieke markt kennen)

	2006	2009	2011
ja	36%	42%	59%
vaag, alleen van naam, niet de inhoud	38%	47%	28%
nee	26%	11%	13%

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Aan de respondenten in de peilingen wie de naam politieke markt iets zei en ook antwoordden te weten wat de markt inhoudt, is een aantal vragen ter toetsing van hun kennis van de politieke markt gesteld. In de peilingen van 2006 en 2009 was hun aantal (21 resp. 36) te klein om in percentages over te rapporteren. Net als in de vorige rapportages wordt daarom volstaan met een weergave van absolute aantallen respondenten. Deze aantallen zijn verwerkt in de volgende tabel, in aflopende volgorde gesorteerd op het aantal (goede) antwoorden in 2011. De inhoud van de tabel spreekt voor zich en behoeft geen verdere toelichting.

Tabel 13 Inhoudelijke kennis van de politieke markt onder respondenten (aantal goede antwoorden)

	2006	2009	2011
weet dat burgers politieke markt mogen bijwonen	alle	alle	45
weet dat burgers tijdens de politieke markt raadsleden mogen aanspreken	15	24	38
weet dat burgers spreekrecht mogen aanvragen	18	24	35
weet hoe vaak er politieke markt is	5	8	21
totaal aantal respondenten	21	36	49

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

De 21 respectievelijk 36 en 49 respondenten is ook gevraagd of ze de agenda van de politieke markt lezen, hoe ze aan informatie over de agenda komen, of ze vergaderstukken en berichten over besluiten tijdens de politieke markt lezen en of ze de politieke markt al eens bezocht hebben. De antwoorden zijn in tabel 14 verwerkt, opnieuw in absolute aantallen respondenten.

Tabel 14 Lees- en bezoekgedrag politieke markt

	2006	2009	2011
leest agenda elke politieke markt	1	5	2
leest agenda, maar niet elke politieke markt	1	4	2
leest agenda politieke markt een enkele keer	9	13	22
leest agenda politieke markt nooit	10	13	23
leest vergaderstukken elke politieke markt	0	1	0
leest vergaderstukken, maar niet elke markt	1	3	2
leest vergaderstukken markt een enkele keer	2	11	5
leest vergaderstukken politieke markt nooit	18	20	42
leest berichten over besluiten elke markt	1	2	4
leest berichten, maar niet elke markt	0	3	4
leest berichten over besluiten een enkele keer	11	19	24
leest berichten over besluiten nooit	9	11	17
heeft politieke markt al eens bezocht	6	12	14
bezoek heeft aan de verwachtingen voldaan	5	6	8
totaal aantal respondenten	21	36	49

Bron: bewonerspeilingen 2006, 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Uit tabel 14 blijkt dat iets meer dan de helft van de respondenten die weten wat de politieke markt inhoudt, de agenda leest. Maar het gaat in de meeste gevallen om respondenten die dit incidenteel doen. Hun informatie halen ze vooral uit de Deventer Nu, de Stentor en van internet. Vergaderstukken van de politieke markt worden niet of nauwelijks gelezen, een meerderheid leest wel berichten over besluiten die tijdens de politieke markt zijn genomen. Van de 32 respondenten die in 2011 de berichten lezen, noemen er 23 de Stentor en vijftien de Deventer Nu als bron.

Gemeenteraad en DTV

Op Deventer Televisie (DTV) wordt elke twee weken op donderdag en zondag een commercial uitgezonden om de politieke markt en raadsvergadering aan te kondigen. Van de respondenten wie de naam Politieke Markt Deventer iets zegt, antwoordde afgelopen maart zeventien procent deze commercial te kennen, evenveel als in 2009. Op een enkeling na kijken ze er ook wel incidenteel naar. Negentien procent kent het onderdeel de Kloof van het gemeentenieuws op DTV, eveneens eenzelfde resultaat als in 2009. Ook in dit geval kijken de desbetreffende respondenten er incidenteel naar.

Gemeenteraad en internet

Op de gemeenteraadpagina's op de website van de gemeente Deventer staat informatie over de agenda en bijbehorende stukken van de vergaderingen van de gemeenteraad en informatie over de 37 raadsleden. In een 2009 nieuwe vraag is aan alle respondenten gevraagd of ze deze pagina's kennen. "Ja", antwoordde toen 23%. Afgelopen maart is deze vraag opnieuw gesteld, en toen antwoordde 17% de pagina's te kennen.

Ook nieuw in 2009 was de vraag of de respondenten internet een goed instrument vinden om de besluitvorming van de raad van de gemeente Deventer te laten zien. Een ruime meerderheid van 79% antwoordde hierop toen bevestigend, 16% vond dit niet en 5% had geen uitgesproken mening. Bij de laatstgehouden peiling vond 73% dit een goed instrument.

Tabel 15 Aandeel bewoners dat internet een goed instrument vindt om besluitvorming van de raad te laten zien

	2009	2011
ja	79%	73%
nee	16%	20%
weet niet	5%	7%

Bron: bewonerspeilingen 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Om de mening van inwoners over politieke onderwerpen te peilen, kan je als gemeente een raadspanel instellen. Dat is een panel van bewoners die via internet vragen krijgen voorgelegd over actuele zaken. Bewoners stonden hier in 2009 in meerderheid positief tegenover: 57% vond dit een goed instrument. Afgelopen maart is dit aandeel gestegen naar 62%.

Tabel 17 Aandeel inwoners dat het inzetten van een raadspanel een goed instrument vindt

	2009	2011
ja	57%	62%
nee	22%	27%
weet niet	21%	11%

Bron: bewonerspeilingen 2009 en 2011 team Kennis en Verkenning

Gemeenteraad en sociale media

Nieuw in de peiling van 2011 waren twee vragen over sociale media. Driekwart van de ondervraagden antwoordde afgelopen maart bekend te zijn met sociale media als LinkedIn, Facebook en Twitter. Van hen vindt 43% sociale media een goed instrument voor raadsleden om contact met de inwoners van Deventer te onderhouden.

De conclusies op een rij

- De betrokkenheid van inwoners bij de gemeente Deventer als woonplaats is gedaald van 62% in 2006 naar 57% in 2011 (50% bij de tussenmeting in 2009).
- De interesse onder inwoners voor zaken die zich in de eigen buurt afspelen, wijkt in de laatstgehouden peiling niet noemenswaardig af van de nulmeting. Bijna zeventig procent van de inwoners antwoordde in beide peilingen geïnteresseerd tot zeer geïnteresseerd te zijn. Bij de tussenmeting in 2009 zet 74% interesse te hebben voor zaken in de eigen buurt.
- De interesse onder Deventenaren voor onderwerpen uit de landelijke politiek is gestegen van 52 naar 60%. De belangstelling voor de lokale politiek laat in alle drie de peilingen eenzelfde beeld zien: de helft van de bewoners is hierin (zeer) geïnteresseerd, ongeveer dertig procent (helemaal) niet.
- De Stentor is nog steeds de belangrijkste nieuwsbron voor onderwerpen uit de lokale politiek, op ruime afstand gevolgd door de Deventer Nu. De betekenis van andere huis-aan-huisbladen en RTV Oost is afgenomen, het gebruik van DTV en de website van de gemeente is gelijk gebleven.
- Het aandeel bewoners dat geen enkele raadsfractie bij naam kan noemen is gedaald van 34 naar 26%. De bekendheid van de PvdA als raadsfractie is in de peilingen het grootst, gevolgd door CDA en VVD. De grootste stijgers qua bekendheid zijn D66 en VVD. Geen van de partijen is in bekendheid gedaald.
- Wist in 2006 nog 83% van de ondervraagden van geen enkel raadslid de naam te kunnen noemen, in 2011 is dit gedaald naar 62% (niet gevraagd in 2009).
- In vergelijking met 2006 vindt eenzelfde deel van de bewoners (57%) het belangrijk om een gemeenteraadslid te kunnen bereiken, aan te kunnen spreken. Opvallend is dat bij de peiling in 2009 tweederde van de respondenten dit belangrijk vond.
- Zeventien procent van de respondenten denkt dat het moeilijk tot zeer moeilijk contact maken is met een gemeenteraadslid, volgens 38% is dit makkelijk tot zeer makkelijk, een verbetering in vergelijking met 2006 en 2009.
- De naamsbekendheid van de politieke markt is toegenomen van 21% in 2006 naar 32% in 2011 (35% in 2009).
- De bekendheid van de tweewekelijkse commercial op DTV om de politieke markt en de raadsvergadering aan te kondigen, is net als in 2009 gering. Dat geldt ook voor de Kloof, onderdeel van het gemeentenieuws op DTV, en de gemeenteraadpagina's op de website van de gemeente Deventer.
- Een ruime meerderheid van de bevolking (73%) vindt internet een goed instrument om de besluitvorming van de raad van de gemeente Deventer te laten zien.
- Het instellen van een raadspanel in Deventer wordt door 62% van de bevolking een goed instrument gevonden.
- Driekwart van de bevolking is bekend met sociale media. Van hen vindt 43% sociale media een goed instrument voor raadsleden om contact met de inwoners van Deventer te onderhouden.

